

ZAVAROVANJE PRED NEVARNOSTJO NARAVNIH IN DRUGIH NESREČ

Insurance against Natural and other Disaster Risks

Brane Penca*, Igor Korošec**, Zvonimir Lešnik***,
Siniša Lovrinčević****, Sandi Štrekelj*****,
Mateja Lamovšek*****

UDK 368.1:502.58(497.4)

Povzetek

Slovenske zavarovalnice omogočajo tudi zavarovanja pred nevarnostmi naravnih in drugih nesreč. Te se v pojavljajo v različnem obsegu, zato so podrobneje predstavljena zavarovanja najpogostejših, kot so toča, žled, vihar, poplava, potres, zemeljski in snežni plaz. Opisan je obseg kritja zavarovanj, določanje zavarovalnih vsot, likvidacija škode. Zaradi velike izpostavljenosti naštetim nevarnostim so posebej obravnavana tudi kmetijska zavarovanja.

Abstract

Since disasters may vary considerably in terms of damage, insurance against the most common risks, such as hail, sleet, storms, floods, earthquakes, landslides and avalanches is presented, including insurance cover, insured amounts and liquidation of damages. Because the agricultural sector is highly exposed to such risks, agricultural insurance is presented separately.

Uvod

V Sloveniji velja splošen zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami, v katerem zavarovanje za tovrstne primere ni opredeljeno. Glede na možne posledice lahko omenimo še zakon o varstvu pred požarom, po katerem je zavarovanje obvezno za nosilce požarnega tveganja, ter zakon o varstvu okolja, po katerem je zavarovanje obvezno tudi za nosilce tveganja nesreče s kemikalijami. Zavarovanje pred naravnimi in drugimi nesrečami je torej v zakonodaji zelo malo opredeljeno. Poleg tega država v primeru naravnih in drugih nesreč običajno subvencionira odpravljanje posledic, s čimer ljudi ne spodbuja k preventivi – k uporabi ustreznih materialov in naprav ter sklepanju zavarovanja.

V Sloveniji se lahko zavarujemo pred naravnimi in drugimi nesrečami v devetih zavarovalnicah, in sicer tako premoženje kot ljudi. Sklenemo lahko požarno zavarovanje, zavarovanje stanovanjskih premičnin, zavarovanje motornih vozil, zavarovanje posevkov in plodov, zavarovanje živali, življenjsko zavarovanje in nezgodno zavarovanje.

Osnovno zavarovanje pred naravnimi in drugimi nesrečami je požarno zavarovanje. Vanj so poleg požara vključeni še udar strele, eksplozija, vihar in toča, udarec zavarovalnega motornega vozila v zavarovano zgradbo, padec letala, manifestacije in demonstracije. Z dodatnim dogovorom se lahko vključijo v zavarovanje tudi poplava, izliv vode, zemeljski ali snežni plaz, potres ipd. Pri tem se lahko zavarujejo stanovanjski, gospodarski ali proizvodni objekti, gozdovi ipd. Pri stanovanjskem zavarovanju lahko zavarujemo stanovanjske premičnine (opremo stanovanja) za iste nevarnosti kot pri požarnem zavarovanju.

Pri avtomobilih se po temeljnem zavarovanju motornih vozil (kasko) povrne škoda zaradi toče, snežnega plazu ali prometne nesreče, če ni možnosti, da se škoda poplača iz drugih zavarovalnih vrst, npr. stanovanjskega zavarovanja (ledene sveče ali sneg s strehe).

V kmetijstvu obsega zavarovanje posevkov in plodov naslednje temeljne nevarnosti: toča, požar in strelo. Dodatno zavarovanje je možno skleniti za spomladansko pozebo, vihar, poplavo. Pri zavarovanju mladih nerodnih trajnih nasadov (sadovnjaki, vinogradi, hmeljišča) se lahko vključijo nevarnosti zemeljskega plazu, snežnega plazu, erozije. Gozdovi se lahko zavarujejo po požarnem zavarovanju, in sicer za požar, strelo, vihar, zemeljske in snežne plazove

ipd. Živali se lahko zavarujejo pred nevarnostmi zemeljskega in snežnega plazu, požara, strele, viharja, eksplozije, prometne nesreče, poplave. Kužne bolezni (epidemije), epizootije so običajno izključene iz zavarovanja.

Ljudje se lahko pred nevarnostjo naravnih in drugih nesreč zavarujejo nezgodno, in sicer za nezgode pri delu ipd. Za primer smrti je možno skleniti življenjsko zavarovanje.

Premoženje se torej običajno lahko zavaruje pred naslednjimi naravnimi in drugimi nesrečami: požarom, točo, viharjem, poplavo, zemeljskim ali snežnim plazom, potresom. Jedrska nesreča, vojna ali terorizem so običajno izključeni iz zavarovanja. Gospodarske dejavnosti pa so nevarnosti naravnih in drugih nesreč različno izpostavljene.

Zavarovanje pred nevarnostjo naravnih in drugih nesreč

Zavarovanje pred točo

Nevarnost toče, ki povzroči škodo na premoženju, je kot temeljna nevarnost zavarovana po požarnem, gradbenem, montažnem, stanovanjskem zavarovanju, zavarovanju motornih vozil in kmetijskem zavarovanju. Požarno zavarovanje povrne škodo, ki nastane, kadar toča z udarcem poškoduje zavarovano stvar, tako da jo razbije, prebije, odkruši ali pa zavarovana stvar zaradi udarca toče počni. Povrnjena je tudi škoda, ki nastane zaradi zamakanja padavin skozi odprtine, ki jih je napravila toča. Zavarovanje pa ne povrne škode, ki jo povzroči toča na slabo vzdrževanih in dotrajanih zgradbah. Zavarovane stvari po požarnem zavarovanju so objekti vseh vrst, oprema in inventar ter različne zaloge. Če se posebej dogovori in je plačana dodatna premija, so lahko predmet zavarovanja pred točo tudi stvari delavcev, predmeti, prevzeti v popravilo in hrambo, železniška signalizacija, mostovi, ograje, žične mreže s stebri v vinogradih, hmeljiščih in sadovnjakih, komunalni vodi, športni tereni, igrišča, denar in vrednostni papirji, izdelki na sejmskih razstavah in kmetijski stroji.

Obseg povrnitve za škodo po gradbenem in montažnem zavarovanju je enak kot pri požarnem zavarovanju. Predmet zavarovanja po tem zavarovanju so: gradbeni objekti v gradnji, gradbeni in instalacijski material ter oprema, ki je namenjena za vgraditev izključno v zavarovan objekt, oprema in pomožni objekti (barake), ki se uporabljajo za gradnjo

* Zavarovalnica Tilia d. d., Seidlova cesta 5, Novo mesto, ** Zavarovalnica Triglav d. d., Miklošičeva 19, Ljubljana, *** Zavarovalnica Maribor d. d., Cankarjeva 3, Maribor, **** Pozavarovalnica Sava d. d., Dunajska 56, Ljubljana, ***** Adriatic, zavarovalnica družba d. d., Ljubljanska cesta 3a, Koper, ***** Slovensko zavarovalno združenje, železna cesta 14, Ljubljana

tega objekta, če niso to osnovna sredstva izvajalca del. Če se posebej dogovori in je plačana dodatna premija, so lahko zavarovani tudi objekti, ki se adaptirajo, del objekta, ki se ga gradi, posamezna gradbena in obrtniška dela, pomožni gradbeni material in orodje, ki se ga uporablja, zasedrana plovila, stvari delavcev in poslovno-tehnična dokumentacija.

Po stanovanjskem zavarovanju je možno zavarovati stanovanjske in druge premičnine, predmete za opremo stanovanja in osebno uporabo, gotovino, vrednostne papirje, umetniške predmete, dragocenosti, dokumente, listine in različne zbirke, opleske, zidne, stropne ter talne obloge in steklo. Obseg zavarovanja pred točo pa je enak kot pri požarnem zavarovanju.

Nevarnost pred točo je vključena tudi v kasko zavarovanje cestnih motornih vozil. V kmetijstvu pa je možno pred to nevarnostjo zavarovati posevke, plodove, travo, zdravilna zelišča, okrasne rastline, sadno-trsni-gozdni sadilni material, mlade nerodne sadovnjake in vinograde, mlade nasade gozdnega drevja, pletarske vrbe.

Pri zavarovanju nevarnosti pred točo je treba opozoriti na različno izpostavljenost zavarovanega premoženja. Toča je najbolj nevarna za posevke in plodove, odvisno od različnih dejavnikov (lega, vrsta pridelka, smer padanja toče...). Zavarovalnice zato spodbujajo zavarovance k namestitvi zaščitnih mrež v sadovnjakih, država pa je v preteklosti subvencionirala nakupe naprav za streljanje proti toči. V okviru požarnega, gradbenega in montažnega zavarovanja lahko pričakujemo srednje veliko nevarnost toče. Čeprav so običajno objekti direktno izpostavljeni riziku, je ponavadi toča majhna in tudi redka, tako da velikanske škode ne povzroča. V okviru stanovanjskega zavarovanja je nevarnost toče majhna. Zavarovane predmete v stanovanjih toča le redko ogroža (npr. po razbitju kritin ali stekla na oknih).

Likvidacija škode poteka hitro, največ pa je to odvisno od obsega in zahtevnosti škode. Zavleče se ponavadi le v primerih, ko je toča zajela veliko območje in je treba opraviti veliko zahtevnih ogledov, ko je težko natančno določiti obseg škode in kadar zavarovanec ne dostavi vseh podatkov, ki so potrebni za realno in pravično oceno škode.

Zavarovanje pred žledom

Nevarnost pred žledom je kot temeljna nevarnost zavarovana po strojelomnem zavarovanju in načelno lahko tudi po zavarovanju računalnikov. Strojelomno zavarovanje povrne škodo, ki nastane, kadar žled poškoduje zavarovane stvari in kadar lomi drevje, to pa poškoduje zavarovane stvari. Predmet zavarovanja so stroji, strojne in električne naprave, inštalacije, podstavki, ležišča in temelji strojev. Če je posebej dogovorjeno in je plačana dodatna premija, so predmet zavarovanja tudi komunalni vodi, antenski in podobni stolpi, kovinski silosi, trakovi, verige in vrvi transportnih naprav, bagri v rudnikih dnevnega kopa, vrtno drogovje za globinsko vrtnanje. Zavarovanje računalnikov povrne škodo, ki jo žled povzroči na zavarovanih stvareh. Predmet zavarovanja so lahko elektronski računalniki z opremo, pomožni stroji in naprave, klimatske in energetske naprave, inštalacije ter procesni računalniki.

Nevarnosti žleda so pri strojelomnem zavarovanju zelo izpostavljeni komunalni vodi (električni in telefonski zračni kabli), druge naprave pa precej manj. Pri zavarovanju računalnikov so nevarnosti žleda izpostavljene izključno inštalacije in naprave, ki so zunaj. Takih je sorazmerno malo, zato so tudi škodni primeri izredno redki. Likvidacija škode se zavleče v primerih, ko je žled zajel veliko območje in je treba opraviti veliko zahtevnih ogledov, ko je težko natančno določiti obseg škode, včasih tudi zaradi težko dostopnih predelov.

Zavarovanje pred poplavami

Poplave v Sloveniji ogrožajo več kot 300.000 hektarjev površin, kar je 15 % površine. Na območju običajnih poplav živi okoli 7 %, na območju velikih poplav pa 24 % prebivalcev Slovenije. Najbolj ogrožene so doline vzdolž hudourniških rek in potokov.

Poplava je, če vode (reke, jezera, morja) prestopijo begove, predrejo nasipe, porušijo jezove in tako po naključju poplavijo zemljišče, na katerem so zavarovane stvari. Poplava je tudi poplavljanje voda zaradi utrganega oblaka ali kadar izredno močne padavine derejo po pobočjih, cestah in poteh (hudourniki). Za poplavo se šteje tudi talna voda, če je nastala zaradi poplavljanja zemljišča v neposredni bližini zavarovanih stvari. Na vodogradbenih objektih povrne zavarovanje tudi škodo, ki jo povzroči visoka voda. Zavarovanje poravnava le škodo na zavarovanih stvareh, ki nastane med poplavo ali neposredno potem, ko je voda odtekla.

Poplava je temeljna nevarnost zavarovanja stanovanjskih premičnin in zavarovanja računalnikov ter dodatna nevarnost požarnega, gradbenega in montažnega zavarovanja ter zavarovanja obratovalnega zastoja zaradi požara. Najpogostejši načini sklepanja so na »prvi rizik«, ker poplava poškoduje – poplavi le spodnji del zgradb, in na zavarovalno vsoto. Predmet zavarovanja so lahko zgradbe, oprema in zaloge, ki jih zavarujemo z ločenimi zavarovalnimi vsotami, določenimi za vsako lokacijo posebej. Zavarovanje ne povrne škode, ki nastane zaradi posedanja tal, ki je posledica poplave. Prav tako tudi ne poravnava škode, ki nastane zaradi mehničnega učinkovanja vode v notranjosti cevodov, kanalov in predorov, zaradi hišne gobe, posedanja tal kot posledice poplave, v nadkopih, podkopih, podzemskih hodnikih in rudniških jamah, na stvareh, ki so v živih ali mrtvih strugah potokov, rek ali na prostoru med strugo in nasipom (inundacijsko območje).

Poplava je tudi nevarnost polnega avtomobilskega kaska, če so predmet zavarovanja motorna vozila. Pri kmetijskih zavarovanjih pa je nevarnost poplave vključena med osnovne nevarnosti pri zavarovanju živali. Če je posebej dogovorjeno, lahko zavarujemo pred nevarnostjo poplave tudi posevke in plodove.

Slovenijo skoraj vsako leto prizadenejo poplave, ki povzročijo veliko škodo. V letih 1990 in 1998 smo imeli dve katastrofalni jesenski poplavi, ko je zaradi obilnega dežja nastala škoda zlasti na Celjskem pa tudi drugod na Štajerskem, Ljubljanskem in Dolenjskem. Leta 1990 je vodna ujma največ škode (približno četrtno) povzročila gospodarskim dejavnostim, veliko pa tudi prometu in zvezam ter kmetijstvu. Manj škode je imelo vodno, komunalno in stanovanjsko gospodarstvo ter elektrogospodarstvo. Škoda leta 1990 je bila ocenjena na 80 milijonov DEM, škoda leta 1998 pa na 50 milijonov DEM. V preteklosti je bila škoda zaradi poplav v znatni meri poravnana iz solidarnostnih sredstev, s prehodom na sedanji sistem gospodarstva pa se je delež teh sredstev za odpravo posledic škode znatno zmanjšal. Tako je bil npr. ta delež leta 1990 33-odstoten, leta 1991 16-, v letih 1992 in 1993 pa le še 10-odstoten. Zaradi takih odkrivanj se pomembnost zavarovanja v Sloveniji veča.

Z zavarovanjem poplave je poravnana škoda, ko zavarovalni primer in škoda že nastaneta. V interesu države kot tudi oškodovancev in zavarovalnic je v prvi vrsti preprečevanje nastanka škode oziroma, da bi bila ta čim manjša. Kombinacija zavarovanja in ustreznih preventivnih drugih varnostnih ukrepov ter zmanjševanja posledic škode je prava pot do učinkovite rešitve problema poplav.

Zavarovanje pred viharjem

V Sloveniji se vihar pojavlja občasno v posameznih pokrajinah, na kar vpliva zemljepisna razgibanost naše države. Sicer pa tudi viharji pri nas poškodujejo večinoma strešne kritine stanovanjskih hiš, manj pa industrijske in druge zgradbe. Na splošno nevarnost viharja v Sloveniji manj ogroža zavarovano premoženje kot nevarnost poplave.

Po zavarovalnih pogojih štejemo za vihar veter s hitrostjo najmanj 17,2 metrov na sekundo ali 62 kilometrov na uro (8. stopnja po Beaufortovi lestvici). Šteje se, da je bil vihar, če je veter v kraju, kjer je poškodovana stvar, lomil veje in debela ali poškodoval dobro vzdrževane zgradbe. Če je hitrost vetra dvomljiva, jo mora zavarovanec dokazati s podatki hidrometeorološkega zavoda. Zavarovanje poravnava le škodo, ki nastane zaradi neposrednega delovanja viharja ali neposrednega udarca predmetov, ki jih je na zavarovano stvar podrl ali vrgel vihar. Povrnjena je tudi škoda, ki nastane zaradi zamakanja padavin skozi odprtine, ki jih je napravil vihar. Zavarovanje pa ne povrne škode zaradi zanašanja dežja, toče, snega ali drugih stvari skozi odprta okna ali druge odprtine na zgradbah (razen zanašanja skozi odprtine, ki jih je naredil vihar), na stvareh na prostem (v kopicah, stogih ipd.), pod nadstrešnicami in v odprtih zgradbah ter na objektih, ki niso zgrajeni na način, ki je v kraju v navadi, ali so slabo vzdrževani ali dotrajani.

Vihar je temeljna nevarnost požarnega zavarovanja, zavarovanja stanovanjskih premočnin, zavarovanja računalnikov, gradbenega in montažnega zavarovanja in obratovalnega zastoja zaradi požara. Nevarnost viharja krije tudi zavarovanje polnega avtomobilskega kaska, če so predmet zavarovanja motorna vozila. Če je posebej dogovorjeno, lahko zavarujemo pred nevarnostjo viharja tudi posevke in plodove. Pri zavarovanju živali predstavlja vihar temeljno nevarnost.

Zavarovanje pred zemeljskim in snežnim plazom ter odtrganjem zemljišča

V Sloveniji obstaja velika nevarnost zemeljskih in snežnih plazov. Znanih je nekaj tektonskih prelomnic, kjer so opazni premiki starih metamorfni in mlajših sedimentnih (apnenčastih) kamenin. Številnejši so lokalni plazovi v soteskah in dolinah, predvsem tam, kjer je skrilovnata ali glinena struktura tal. Ti plazovi običajno ne predstavljajo večje naravne katastrofe. Posredno pa grozijo zaradi potencialne nevarnosti, če s svojo maso zajezijo dolino in povzročijo poplavo.

Če je posebej dogovorjeno (dodatno zavarovanje zaradi nevarnosti zemeljskega plazua, snežnega plazua, odtrganja zemljišča), poravnava zavarovalnica škodo na zavarovanem premoženju (objekti, oprema, zaloge, stroji in aparati, posevki in plodovi, živali itd.). Običajno je zavarovana vsota enaka kot pri osnovnem zavarovanju, lahko pa se zavaruje tudi na delno vrednost (tako imenovani prvi rizik). Zavarovanje ne povrne škode za sanacijo plazua, odtrganega zemljišča oziroma stroškov, ki nastanejo s sanacijo.

Pri zavarovanju zemeljskega in snežnega plazua so zelo pomembne okoliščine, kako je dogodek nastal. Zavarovalnice priznavajo odškodnino le v primeru, ko se je plaz sprožil v kratkem času in nanj ni vplivala človekova dejavnost (podkopavanje, izvajanje usekov, vrtnanje, miniranje in podobno).

Zavarovanje pred potresno nevarnostjo

Zavarovalni pogoji opredeljujejo potres kot naravno tresenje tal, ki ga povzročijo geofizikalni procesi v notranjosti zemlje, npr. nenadni premiki litosfere. Naravni potresi s katastrofalnimi posledicami nastajajo na stičišču tektonskih plošč velikih razsežnosti. Nastanek potresov v slovenskem

prostoru je predvsem odvisen od pritiskanja afriške ploskve na evrazijsko. Njuno stičišče je z enim delom, delno pa je na obeh celinah pod Sredozemskim morjem. Po zbranih podatkih v zgodovinskih poročilih dr. Ribariča je večina potresov na slovenskih tleh dosegla magnitudo med 6 in 7 v žarišču na globini med 5 in 20 km, 9 in 10 pa v nadžarišču. Po dosedanjih izkušnjah (1895 Ljubljana – Slovenija, 1906 San Francisco – ZDA, Skopje 1963 – Makedonija, 1994 Northridge – ZDA, 1995 Kobe – Japonska) vemo, da ima potres katastrofalne posledice. Zahteva številne smrtno žrtve, hujše in lažje telesne poškodbe ljudi. Povzroči tudi veliko ekonomsko škodo (poškodbe premoženja, zastoji v proizvodnji, prometu, šolstvu, turizmu, manjši dohodek podjetij itn).

Zavarovanje potresne nevarnosti se sklepa le vezano na druge zavarovalne vrste, kot so požarno zavarovanje, gradbeno zavarovanje, montažno zavarovanje, zavarovanje elektronske opreme, stanovanjsko zavarovanje in zavarovanje obratovalnega zastoja. Več pozornosti je namenjeno požarnemu zavarovanju, saj se prav ob potresih velikokrat posledično pojavijo požari in eksplozije. Pogoji za zavarovanje nevarnosti potresa so podobni za vse slovenske zavarovalnice. Zavarovanje krije uničenje ali poškodbo zavarovanih stvari, ki nastane neposredno zaradi potresa ali drugih nevarnosti, ki so nastale kot posledica potresa (požar, poplava, zemeljski plaz).

Šteje se, da gre za potres, če zavarovalec dokaže, da je naravno tresenje tal v bližini zavarovalnega kraja povzročilo škodo na stavbah, ki so bile pred potresom v dobrem stanju, ali na drugih objektih, ki so podobno odporni kot stavbe ali je glede na dobro stanje zavarovanih objektov pred potresom škoda lahko nastala izključno zaradi potresa. Če je škoda, ki jo je povzročil potres, predmet ločenih zahtevkov, velja pravilo, da se škoda, ki jo povzroči potres v obdobju 72 zaporednih ur, obravnava kot en zahtevok. Pri tem zavarovalec sam določi, kdaj se to obdobje začne, in sicer tako, da se ne prekriva z drugim obdobjem. Sudeležba zavarovanca pri škodi običajno znaša 2 ali 5 % od skupne zavarovalne vsote za objekt. Zavarovanje potresa ne poravnava škode na freskah in zidnih dekoracijah, vzdanih rezervoarjih, zunanjih dvoriščih, zunanjih stopniščih in drugih zunanjih objektih (razen če je tako posebej dogovorjeno), na stavbah, ki še niso pripravljene za njihovo namembnost, ter na opremi takšnih stavb.

Poleg protipotresne gradnje se z zavarovanjem lahko ekonomsko izravnava ekonomska škoda, ki je posledica katastrofalnega potresnega učinka. Slovenski zavarovalni trg se je že leta 1995 povezal s seizmološkim zavodom. V sodelovanju z njim je bila ponudba zavarovalnega kritija za potresno nevarnost uresničena s 1. januarjem 1998. Slovenski zavarovalni trg je s pozavarovanjem razpršil potresno tveganje v prostoru in času. Večji del tovrstnega tveganja je pozavarovan pri eni od vodilnih svetovnih pozavarovalnic Münchener Rück. Ta je ocenjena s trojnimi A, kar predstavlja najvišjo možno pozavarovalno varnost. S tem želimo poudariti prizadevanje slovenskega zavarovalnega trga, da zavarovancem zagotavlja varno izplačilo morebitne škode. Zaradi zagotavljanja ustreznega pozavarovalnega zaščite se redno spremlja nevarnost pred potresom.

Kmetijstvo

Kmetijstvo kot gospodarsko dejavnost naravne nesreče zelo ogrožajo. Število sklenjenih zavarovanj se zmanjšuje, zato se posledično zvišujejo zavarovalne premije in tveganost te panoge. Temeljno zavarovanje posevkov in plodov obsega nevarnost pred točo, požarom in strelo, dodatno pa se lahko zavarujejo še spomladanska pozeba, vihar, poplava. Pred snežnim in zemeljskim plazom ter erozijo se lahko zavarujejo le mladi trajni nasadi (vinogradi, sadovnjaki,

hmeljišča). Po statističnih podatkih so v Sloveniji najbolj nevarni toča (99 % škode), suša, poplava in veter.

Za sklenitev zavarovanja je treba izvajati različne aktivne ukrepe, ki zmanjšujejo nevarnost pred naravnimi in drugimi nesrečami (namestitve mrež proti toči, rosenje, ki preprečuje pozebo itd.). Država je doslej namenjala subvencijsko podporo kmetom za nakup naprav za streljanje proti toči, sadjarji in zavarovalnice pa so predlagali subvencioniranje nakupa zaščitnih mrež proti toči. Predvidena je tudi ustanovitev vzajemne zavarovalnice za zavarovanje posevkov in plodov, v kateri naj bi večji del zavarovalnih premij subvencionirala država. Zavarovalna vsota se običajno določi v višini grosistične tržne vrednosti pridelka. Zavarovanje se pogosto sklene s franšizo, pri kateri zavarovanec plača del škode oz. celotno škodo, če je manjša od določenega zneska. Povrnitev škode je odvisna od dosežene kakovosti pridelka. Kadar je uničen celoten pridelek, se povrne 75 do 85 % zavarovalne vsote, odvisno od zavarovalnih pogojev.

Živali se lahko zavarujejo za nevarnost strele, viharja, požara (le pri zavarovanju goveda, kopitarjev, prašičev, drobnice), zemeljskega plazu, snežnega plazu, poplave, eksplozije, prometne nesreče (če se ne povrne škoda že iz zavarovanja avtomobilske odgovornosti). Nevarnost kužnih bolezni (epidemije) ali epizootije je običajno iz zavarovanja izključena. Zavarovalna vsota se določi glede na vrsto, pasmo in starost živali v višini tržne vrednosti takih živali na določenem območju. Pri tem se cena omeji na začetek leta. Nastalo škodo ocenijo cenilci iz zavarovalnic skupaj z zava-

rovancem. Zavarovalnina je enaka razliki med zavarovalno vsoto in vrednostjo izkoristka pri zakolu živali.

Obe vrsti zavarovanja, zavarovanje posevkov in plodov in zavarovanje živali, izključujeta nekatere nevarnosti, npr. vojno, jedrsko kontaminacijo, terorizem ipd.

Analiza zmogljivosti, ki so na voljo za ocenjevanje škod

Ocenjevanje škode, ki jo povzročijo naravne nesreče, zahteva ustrezno število usposobljenega kadra. Na državni ravni ga lahko zagotavljajo zavarovalniške hiše s svojimi strokovnimi službami, Združenje slovenskih nepremičninskih strokovnjakov, sodni cenilci, slovenska gradbena operativa, univerzi v Ljubljani in Mariboru (študenti zadnjih letnikov). V praksi se je že pokazalo, da je strokovnjakov za ocenjevanje škode dovolj. Bolj pomembno je določiti nosilca in organizatorja, ki bi v primeru dogodka vodil celotno ocenjevanje škode.

Sklep

Dosedanje izkušnje nam lahko pomagajo, da z zavarovanjem in pozavarovanjem, če že ne moremo vplivati na nastanek naravnih nesreč, zmanjšamo katastrofalni učinek in si s tem pristopom ustvarimo varnejšo prihodnost.